

بررسی وضعیت حقوقی فرزندان حاصل از ازدواج زن ایرانی و مرد بیگانه (خارجی)

شبنم زارع عابدینی^۱، اورنگ رضائی^۲

۱. دانشجوی دکتری، گروه حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی اردبیل، واحد اردبیل، اردبیل، ایران

۲. دانشجوی دکتری، گروه حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی اردبیل، واحد اردبیل، اردبیل، ایران

چکیده

تبعیض در اعطای تابعیت از طریق نسب پدری و مادری در نظام حقوقی ایران منجر به چالشی برای تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی شده است. حضری بودن بند ۲ ماده ۹۷۶ قانون مدنی در پذیرش نسب پدری، و تنظیم مبهم بند ۴ ماده ۹۷۶، این سؤال را ایجاد نموده که آیا فرزندان متولد از مادران ایرانی می‌توانند تابعیت اصلی ایرانی داشته باشند؟ به این منظور ماده واحده ی سال ۱۳۸۵ تصویب گردید که به دلیل کاستی‌های ماده واحده ۱۳۸۵ جهت اعطای تابعیت به این فرزندان، در سال ۱۳۹۸ قانون اصلاح ماده واحده به تصویب رسید. این مقاله با بررسی توصیفی تحلیلی ماده واحده ۹۸ به این نتیجه می‌رسد که گرچه قانون اعطای تابعیت اکتسابی به فرزندان متولد از مادر ایرانی و پدر خارجی را بدون توجه به ملاحظات راجع به تابعیت مضاعف تسهیل می‌نماید، اما براساس بند ۴ ماده ۹۷۶ قانون مدنی همچنان مصادیق اعطای تابعیت اصلی شامل مواردی می‌شود که فرزند متولد از مادر ایرانی از آن محروم است. همچنین قانونگذار تعلق تابعیت اکتسابی به این فرزندان را منوط به شرایطی از جمله فقدان مشکل امنیتی نموده است. قانونگذار با تاکید بر شرط ازدواج شرعی والدین، الزامات قانونی ازدواج با اتباع بیگانه را بدون ضمانت اجرای حقوقی رها ساخته است، در حالیکه آیین‌نامه آن را محدود به ازدواج‌های شرعی قبل از اجرای قانون نموده است. همچنین تبصره ۲ ماده واحده به طور کلی برای اشخاص بدون تابعیت متولد در ایران از پدر و مادری که یکی از آنها در ایران متولد شده باشد، امکان تابعیت ایرانی را فراهم کرده است.

کلیدواژه: تابعیت، آپارتاید، بیگانگان، اتباع، نسب پدری، نسب مادری